

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม)
หมู่ที่ 7 ตำบลสีมูม อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวฐิติพร พานแก้ว

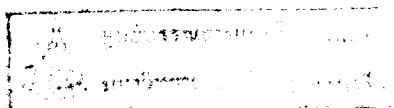
รหัส A4570738

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

นางสาวจิตติพร พานแก้ว: การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) หมู่ที่ 7

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุณ ไชยเสนะ, 136 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา คือ หมู่บ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) หมู่ที่ 7 ตำบลสีม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่าง เดือนธันวาคม 2544 - วันที่ 30 กันยายน 2545

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) หมู่ที่ 7 ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้าน เช่น ศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและแนวทางแก้ไข ความเข้มแข็งของหมู่บ้านว่าสามารถอุ้มชูตนเองได้หรือไม่ การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านได้ค้นแบบความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า (ซิฟฟ์โมเดล) โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ซึ่งได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 7 ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำนวน 419 คน โดยใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดเวทีประชาคม การสำรวจ แล้วทำการจดบันทึก แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผลการประเมินโครงการปรากฏว่ากองทุนเงิน 1 ล้านบาท ช่วยแก้ปัญหา บรรเทาความเดือดร้อน สร้างงาน สร้างรายได้ มีเงินทุนหมุนเวียน เป็นการบริการให้แก่สมาชิกเพื่อประกอบอาชีพจนสามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้และจะจัดสรรกำไรที่ได้ เป็นค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา เป็นทุนการศึกษา ฯลฯ กระตุ้นเศรษฐกิจในหมู่บ้าน

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา...จิตติพร พานแก้ว...
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา...อรุณ ไชยเสนะ...
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา...อ.ทพจ. คุณศรีสุข...

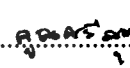
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรชุน ไชยเสนะ)

กรรมการสอบ

 (นายอาทิตย์ คุณศรีสุข)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

 (รองศาสตราจารย์ทองพร ทาเจริญศักดิ์)
 คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคลและกลุ่มบุคคลต่างๆที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรชุน ไชยเสนะ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- นายอาทิตย์ ภูณศรีสุข อาจารย์ร่วมปรึกษาสารนิพนธ์
- คณะจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- พัฒนาชุมชนอำเภอเมืองนครราชสีมา ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่และการสร้างความคุ้นเคยกับประชาชน
- นายอำเภอ เจ้าหน้าที่อนามัยตำบลสีมูม เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีมูม กำนัน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกและขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

ฐิติพร พานแก้ว

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 บริบทองค์กรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	6
2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
3. หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	8
4. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล	11
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	13
1. วิธีการประเมินโครงการ	13
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	14
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	14

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	18
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	19
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	20
 บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	 21
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	21
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	25
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้	29
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	30
 บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	 31
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	31
2. วิธีดำเนินการ	31
3. ผลการดำเนินการ	32
4. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ	33
5. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนเป้าหมาย	33
6. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ	33
 บรรณานุกรม	 35
ภาคผนวก	36

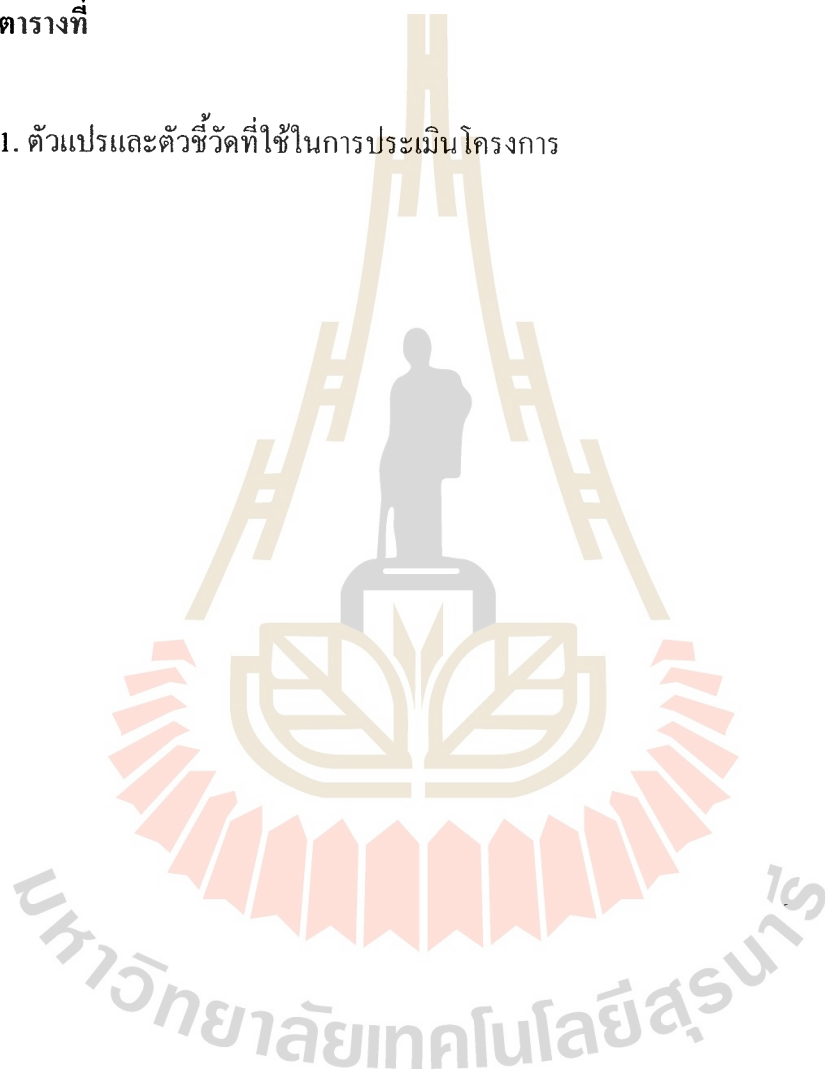
สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

14

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

จากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาความยากจนมาตลอดซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่สำคัญของการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องรีบแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร่งด่วน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในอดีตการพัฒนาประเทศ เรามุ่งเน้นแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจ เป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดช่องว่างความยากจนมากขึ้น ทำให้เกิดความอ่อนแอในสังคมชนบท เป็นเหตุให้ปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องปรับกระบวนการทัศน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานในระดับล่างให้เข้มแข็ง จากประสบการณ์การทำงานของชาวบ้านที่ได้กระทำกิจกรรมร่วมกันในการบริหารจัดการด้วยทักษะภูมิปัญญาของตนเอง ในรูปของ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสัจจะออมทรัพย์

รัฐบาลมองเห็นขีดความสามารถ ทักษะจากการทำงานของชาวบ้านจึงได้ กำหนดนโยบาย “กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท” เพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยกระบวนการชุมชนมุ่งเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป เพื่อจะได้นำเงินมาประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน โดยทางรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงปัญหาต่างๆจึงมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้นมา ซึ่งมี พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) หมู่ที่ 7 ตำบลสีมูม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ โดยมีการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2544 ได้มา 15 คน เป็นชาย 8 คน หญิง 7 คน และได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 มีผู้กู้เงินกองทุนทั้งหมด 44 ราย เป็นเงิน 989,000.-บาทคงเหลือเงินในบัญชี 11,000.-บาท เพื่อให้ประชาชนนำเงินที่นำไปลงทุนทำกิจการต่างๆให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และเพื่อจะทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) หมู่ที่ 7 บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดจึงได้ให้นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ

(Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว เพื่อที่จะนำไปปรับปรุง แก้ไข โครงการกองทุนของหมู่บ้านให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงาน การจัดการ และบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใดและความสามารถของประชาชนในหมู่บ้าน

2.2 เพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนกับอนาคตของกองทุน 1 ล้านบาท มีการดำเนินงาน ปัญหาทางแก้ไข ปรับปรุง

2.3 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนา การเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารจัดการกองทุนด้วยความสมัครใจ

2.4 เพื่อประเมินความพร้อมของหมู่บ้าน

2.5 เพื่อทราบถึงขีดความสามารถและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านว่าสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

2.6 เพื่อให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของชาวบ้านในการเสริมสร้างอาชีพในด้านต่างๆ

2.7 เพื่อต้องการทราบว่าเงินกองทุน 1 ล้านบาท เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านเพียงใด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

เป็นกรอบความคิดทฤษฎีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้นักศึกษาใช้ " ตัวแบบความคิดเชิงระบบ" (System Model) เป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้และตัวแปร ซึ่งเรียกว่า " ชิฟฟ์โมเดล" (CIPP Model) ซึ่งใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้

โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. Context = C คือ บริบทของหน่วยระบบ
2. Input = I คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
3. Process = P คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
4. Product = P คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

และแบ่งการตัดสินใจออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้าง

3. การตัดสินใจในการปฏิบัติ

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 4.1 ทำการศึกษาทำความเข้าใจกองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) หมู่ที่ 7
- 4.2 ทำการศึกษาวเคราะห์โครงการในทุกด้านของหมู่บ้านที่ทำอยู่ เช่น หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การดำเนินการ งบประมาณ ระยะเวลา และประโยชน์ที่จะได้รับ
- 4.3 กำหนดประเด็นในการประเมินโครงการ
- 4.4 กำหนดตัวชี้วัด เพื่อดูความสำเร็จ หรือล้มเหลวจากการดำเนินโครงการ
- 4.5 วางแผนการประเมินโครงการ เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
- 4.6 ออกแบบการประเมินโครงการ เพื่อให้การทำงานมีระบบมีขั้นตอน
- 4.7 รูปแบบการประเมิน เพื่อวางโครงร่างให้มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน โดยจะใช้ชีพโมเดล วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- 4.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงหรือหลักฐาน
- 4.9 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความตรงและเที่ยง เช่น แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การสังเกต
- 4.10 การวิเคราะห์ข้อมูล การรวบรวมข้อมูลที่ทำมาได้นำมาตีความพิจารณาจากข้อมูลที่หามาได้
- 4.11 นำเสนอผลการวิเคราะห์และการสรุปผล

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

- 5.1 ได้ทราบว่าเงินกองทุน 1 ล้านบาทสามารถก่อเกิดประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน
- 5.2 ได้ทราบประชาชนในหมู่บ้านมีความรู้ความสามารถในการดำเนินการ การจัดการ และบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านได้ด้วยตนเอง
- 5.3 ได้ทราบขีดความสามารถ ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านว่าสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
- 5.4 ได้เห็นความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในหมู่บ้านในการช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญ
- 5.5 ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านฯ และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน

5.6 ผู้ศึกษาได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

ปริทรรศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาปริทรรศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษาหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) หมู่ที่ 7 ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 4 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3.1 การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.2 การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน

3.3 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.4 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

ตอนที่ 1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมี พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้าง และพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคตโดยรัฐได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- 4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน
- 5) เสริมสร้างความรัก ห่วงเห่น ความรับผิดชอบของชุมชนและท้องถิ่นชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเองถือฤกษ์ประ โยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ภาคราชการ เอกชน และประชาสังคมกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานรากแก้วของชุมชน เสริมสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุน สวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544

3) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตอนที่ 2 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด สรุปได้ดังนี้

ในการจัดตั้งกองทุนจะต้องมีคณะทำงานในระดับประเทศและสถานที่ที่ตั้งสำนักงาน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. คณะกรรมการกองทุน
2. วาระการดำรงตำแหน่ง
3. คุณสมบัติ และการพ้นสภาพจากการเป็นคณะกรรมการกองทุน
4. อำนาจหน้าที่ ต่าง ๆ ของคณะกรรมการกองทุน
5. สถานที่ตั้งสำนักงาน
6. อำนาจหน้าที่ ต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการกองทุน

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 9 หมวด สรุปได้ดังนี้

1. ข้อความทั่วไป
2. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด
5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. กองทุนและสมาชิกกองทุน
7. การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
8. การทำบัญชีและการตรวจสอบ

2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (สิบม) สรุปได้ดังนี้

1. ที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้าน
2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน
3. แหล่งที่มาของกองทุน
4. คุณสมบัติของสมาชิก
5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก
7. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืม อัตราค่าปรับล่าช้า
8. การจัดสรรเงินกำไร
9. ลักษณะการกู้ยืม การเขียนโครงการ การอนุมัติเงินกู้ วงเงินกู้ยืม หลักประกัน
10. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 15 คน

ตอนที่ 3 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3.1 การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่า

- 1) เปิดเวทีชาวบ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละ 1 คน ซึ่งจะต้องมีจำนวน 3 ใน 4 ของครัวเรือนในหมู่บ้านทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
- 2) การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม
- 3) ชี้แจง ทำความเข้าใจ เตรียมความพร้อม
- 4) ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง

5) เลือกคนดี มีความรู้ ประสบการณ์ มีความเสียสละ ที่มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน

4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดต่อการกำหนดโทษ หรือการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนโดยตามข้อ 20 (3) และ (4)

9.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่

9.2 ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนน 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

3.2 การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1) จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จากคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

2) ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสินหรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องคือระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

3) เปิดบัญชีกับธนาคาร

2. การประเมินความพร้อมของกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารและคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 1) การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- 2) คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- 3) ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
- 4) ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
- 5) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านหรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- 6) การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- 7) การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

3.3 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการของหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้นคณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) สมาชิกกองทุนฯ ยื่นคำขอกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ
- 2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ พิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติตามคำขอกู้ของสมาชิกกองทุนฯ
- 3) ในกรณีที่ไม่อนุมัติจะแจ้งให้สมาชิกกองทุนฯ ทบทวนในจุดบกพร่องของคำขอกู้
- 4) ในกรณีอนุมัติจะแจ้งให้สมาชิกกองทุนฯ ทราบ
- 5) สมาชิกกองทุนฯ ทำสัญญากับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ
- 6) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินพร้อมบันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมแจ้งให้ธนาคารสาขาอำเภอทราบ
- 7) สมาชิกกองทุนฯ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร
- 8) สมาชิกกองทุนฯ แจ้งเลขที่บัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ทราบ
- 9) ธนาคารสาขาอำเภอ โอนเงินเข้าบัญชีสมาชิกกองทุนฯ
- 10) สมาชิกกองทุนฯ นำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ

กรณีกองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้มีดังนี้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้จะพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของผู้กู้ว่าจะเอาไปลงทุนทำอะไร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไร ลักษณะของโครงการจะต้องเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริงตามจำนวนเงินที่ขอกู้มามีความเป็นไปได้ทางการตลาด มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนและจะต้องพิจารณาให้กู้ตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

3.4 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจ อย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษา ให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริง ในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนามีโอกาสกระทำได้โดยเนื้อหาหลักสูตร จะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ ซึ่งมีระยะเวลาในการศึกษาจนจบหลักสูตร รวมทั้งสิ้น 10 เดือน และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ” เป็นการเพิ่มศักยภาพ และยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง

ตอนที่ 4 หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมิน แบบซิปปโมเดล

รูปแบบการประเมินซิปปโมเดล (CIPP Model)

สต๊ฟเฟิลบีม (อ้างใน จำเนียร สุขหลาย และคณะ) ได้เสนอแบบจำลอง CIPP เพื่อประเมินผลโครงการ ซึ่งได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่”

สต๊ฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation :C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนศึกษาปัญหา อุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็น ที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation :I) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

2.1 ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ

2.2 ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.3 การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือเวลาเงินทุนอาคารสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือ เป็นต้น

โดยประเมินอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ วิธีการ ภายในโครงการเท่านั้น รูปแบบคำถาม เช่น แผนงานที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จะดำเนินการกับยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation :P) เป็นการประเมินเพื่อ หาข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผน เป็นการสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทุกขั้นตอน

3.1 การจัดหานักประเมินกระบวนการเต็มเวลา

3.2 เครื่องมือที่สื่อในการบรรยายกระบวนการ

3.3 การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินโครงการ และบุคลากรในโครงการ หรือในแผนงานเอง

3.4 การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ

การทำตามกระบวนการ จำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับโดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่า ทำอย่างไรโครงการนั้นจึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ที่สุด การประเมินกระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจ ในการคาดคะเนล่วงหน้า การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา และบันทึกกระบวนการสำหรับแปลความหมายของความ สำเร็จของโครงการ

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation :P) เพื่อวัดและแปลความหมายของความ สำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีคามจำเป็นยิ่งในระหว่างปฏิบัติตามโครงการด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอวิธีการดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมูม) หมู่ที่ 7 ตามหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอในบทที่ผ่านมา สรุปได้เป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีหลักการประเมินที่เป็นระบบโดยมีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการที่จะทำได้สารสนเทศเพื่อที่จะนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจที่เหมาะสม ซึ่งในการประเมินโครงการครั้งนี้ได้เลือกใช้แบบจำลองชีพโมเดลดังแสดงไว้ในบทที่ 1 และบทที่ 2 ซึ่งจะประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่นหรือบริบท ซึ่งบริบทหมายถึง สภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปของหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมูม) หมู่ที่ 7 ตำบลสีมูม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้และหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการครั้งนี้ คือ ประชากรบ้านใหม่เจริญศรี (สีมูม) หมู่ที่ 7 ตำบลสีมูม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวน 79 หลังคาเรือน มีประชากร 419 คน ชาย 218 คน หญิง 201 คน (ข้อมูล จปฐ. 2544) โดยแยกเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 54 คน
 - 2.1 สมาชิกผู้กู้ จำนวน 32 คน (มีผู้กู้ 2 ครั้ง 12 คน รวมเป็น 44 ราย)
 - 2.2 สมาชิกผู้ไม่กู้ จำนวน 22 คน
3. ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน (ตัวแทนหลังคาเรือนละ 1คน) จำนวน 25 คน
4. ผู้นำชุมชน,ผู้นำองค์กรชุมชน,ผู้นำกลุ่มอาชีพ จำนวน 6 คน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการโดยกำหนดให้เป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบที่กล่าวมาแล้วในบทที่ผ่านมาคือ"ซิปป์โมเดล" (CIPP Model) ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ระบบดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
 2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย
- ซึ่งใน 2 หน่วยระบบมีตัวชี้วัด 4 องค์ประกอบ คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า
3. ตัวชี้วัดกระบวนการ
4. ตัวชี้วัดผลผลิต

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ประกอบไปด้วยตัวชี้วัด 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) ของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมูม) หมู่ที่ 7 แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
1.1 บริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัด บริบทรอบนอก	1. ความยากจนของประเทศ 2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม 3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ 4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน 5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้ของประชาชน 6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท 7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่าง ประเทศ
1.2 บริบทระดับท้องถิ่น(แบบรายงาน บร.1)	1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน 2. สภาพปัจจุบัน 3. ด้านเศรษฐกิจหมู่บ้าน 4. ด้านวัฒนธรรม 5. ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ 6. ความเข้มแข็งของชุมชน 7. แบบแผนการดำเนินชีวิต 8. ภูมิปัญญาชาวบ้าน 9. โครงการพัฒนาหมู่บ้าน

2.ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ของหน่วยระบบ A

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
2.1 ปัจจัยนำเข้า	1. นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 2. เงิน 1 ล้านบาท 3. คณะกรรมการหมู่บ้าน 4. ผู้สมัครขอกู้ 5. ทุนสะสมของหมู่บ้าน 6. สมาชิกกองทุน 7. วัตถุประสงค์ของกองทุน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ของหน่วยระบบ A

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
3.1 กระบวนการ	1. การคัดเลือกผู้กู้ 2. การรับชำระหนี้ 3. การทำบัญชี 4. การแนะนำวิธีทำธุรกิจ 5. การจัดสรรเงิน 6. การจัดทำระเบียบกองทุน

4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ของหน่วยระบบ A

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
4.1 ผลผลิต	1. จำนวนผู้กู้ 2. ยอดเงินให้กู้ 3. จำนวนทุนสะสม 4. ทัศนคติที่มีต่อกองทุน 5. การมีอาชีพ 6. ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุน

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ ระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละรายประกอบไปด้วย 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) ของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) หมู่ที่ 7 แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
1.1 บริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก	1. ความยากจนของประเทศ 2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ 4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน 5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้ของประชาชน 6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น(แบบรายงาน บร.1) 1.3 บริบทเฉพาะตัว	7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ 1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน 2. สภาพปัจจุบัน 3. ด้านเศรษฐกิจหมู่บ้าน 4. ด้านวัฒนธรรม 5. ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ 6. ความเข้มแข็งของชุมชน 7. แบบแผนการดำเนินชีวิต 8. ภูมิปัญญาชาวบ้าน 9. โครงการพัฒนาหมู่บ้าน 1. ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว 2. ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ 3. หนี้สินธนาคารของผู้กู้ 4. หนี้สินนายทุนนอกระบบของผู้กู้ 5. อาชีพหลักของผู้กู้ 6. รายได้ของครอบครัว 7. ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ				
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ของหน่วยระบบ B <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="367 1493 870 1556">ตัวชี้วัด</th><th data-bbox="870 1493 1497 1556">ตัวแปร</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="367 1556 870 1845">2.1 ปัจจัยนำเข้า</td><td data-bbox="870 1556 1497 1845"> 1. เงินที่กู้ได้ 2. เงินอื่น ๆ นอกเหนือจากเงินกองทุนหมู่บ้าน 3. สถานที่และวัตถุดิบ 4. เทคนิควิธีทำงาน 5. กำลังทำงาน </td></tr> </tbody> </table>		ตัวชี้วัด	ตัวแปร	2.1 ปัจจัยนำเข้า	1. เงินที่กู้ได้ 2. เงินอื่น ๆ นอกเหนือจากเงินกองทุนหมู่บ้าน 3. สถานที่และวัตถุดิบ 4. เทคนิควิธีทำงาน 5. กำลังทำงาน
ตัวชี้วัด	ตัวแปร				
2.1 ปัจจัยนำเข้า	1. เงินที่กู้ได้ 2. เงินอื่น ๆ นอกเหนือจากเงินกองทุนหมู่บ้าน 3. สถานที่และวัตถุดิบ 4. เทคนิควิธีทำงาน 5. กำลังทำงาน				

3. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ของหน่วยระบบ B

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
3.1 กระบวนการ	1. การทำกิจการถูกวิธี 2. การหาตลาดที่ดี 3. การหาวัตถุดิบที่ดี 4. การทำบัญชี 5. การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ของหน่วยระบบ B

ตัวชี้วัด	ตัวแปร
4.1 ผลผลิต	1. รายได้เป็นเงิน 2. ผลเป็นสิ่งที่ของ 3. ผลเป็นความพอใจ 4. ผู้รู้ได้ทำการด้วยเทคนิควิธีที่ดี 5. ผู้รู้ได้ขยายกิจการ 6. ผู้รู้มีการพึ่งตนเอง 7. ผู้รู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

1. แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์, การสังเกต
2. แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์, การสอบถาม
3. แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทศนคตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์
4. แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์ และ ศึกษาจากเอกสารกองทุน

5. แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสังเกตและการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

6. แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสังเกต และการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

7. แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์โดยสรุปข้อมูลจาก บร. 2

8. แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

9. แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์

10. แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

11. แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกกรณี) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์

12. แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้นๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้และตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลมีหลายวิธี ได้แก่

1. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. 1 - บร. 12

2. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

3. การสังเกต

ซึ่งแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินการประเมินโครงการมี 2 แหล่ง คือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในหมู่ที่ 7 โดยตรงซึ่งจะเป็น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ การสอบถาม

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลมือสองหรือข้อมูลที่มีผู้เก็บไว้ใช้ เช่น เอกสารกองทุนหมู่บ้าน เอกสารจากองค์การบริหารส่วนตำบล เอกสารจากพัฒนาชุมชน จปฐ.ของอนามัยสี่มุม ฯลฯ

ซึ่งเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จะจำแนกประเภทออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลข เช่น รายได้ จำนวนครัวเรือน จำนวนประชากร จำนวนเงินที่กู้ได้ จำนวนเงินทุนสะสม จำนวนสมาชิกผู้กู้ ฯลฯ
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น ทศนคติ เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับเงินกองทุน 1 ล้าน ความคิดเห็นของราษฎรที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกเกี่ยวกับกองทุน ฯลฯ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมได้มาจัดกระทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อความเข้าใจแปลความและสรุปความโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูลแล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์ สังเกต การสอบถาม ที่เป็นรายละเอียดเรื่องเล่า คุณลักษณะต่าง ๆ ความคิดเห็น
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่ได้จากการวัด นับ ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเลข โดยที่คำถาม สมมุติฐาน วิธีการต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ในครั้งนี้ คือ โครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี(สีมูม) หมู่ที่ 7 ตำบลสีมูม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะมีการวิเคราะห์โดยใช้วิธีดังนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร และข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบทฤษฎี "ซีพีพีโมเดล" (CIPP Model) ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ตอนที่ 4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

ประเทศไทยมีการดำเนินการตามแผนพัฒนาเป็นเวลานาน โดยมีจุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญในปี 2504 โดยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจซึ่งเน้นบทบาทของเอกชนเป็นสำคัญ ปล่อยให้กลไกการทำงานที่การจัดสรรทรัพยากรและการพัฒนาดำเนินไปถึงแผนพัฒนาฉบับที่ 7 ในแผนพัฒนาฉบับที่ 8 จึงได้สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในลักษณะ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม โดยมีจุดมุ่งหมายให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นคนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ชุมชนเข้มแข็ง

ความล้มเหลวของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

1) ประเทศไทยพึ่งพาประเทศมหาอำนาจที่เป็นเมืองแม่หรือศูนย์กลางของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมโลกมา โดยนำเข้าพวกอุตสาหกรรมหนัก ส่งออกสินค้าเกษตรกรรม ก่อให้เกิดการขาดดุลการค้า

2) ก่อให้เกิดโครงสร้างรูปแบบอำนาจนิยมที่ประสานสัมพันธ์กับการผูกขาดระดับโลก ผูกขาดอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมือง

3) เกิดการพึ่งพาเทคโนโลยี เนื่องจากขาดการลงทุนเพื่อการพัฒนาความรู้

4) เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำของการพัฒนา

5) การนิยมตะวันตกกลืนคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

- 6) เกิดการพังทลายของสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร
- 7) การพังทลายของเกษตรกรรมและชุมชนในชนบท
- 8) เกิดการเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรม ศิลธรรม
- 9) การรวมศูนย์กลางอยู่ที่กรุงเทพฯ ทำให้การขยายตัวเกิดขึ้นอย่างไร้ทิศทาง
- 10) เกิดปัญหาสุขภาพอนามัยที่เกิดจากการดำเนินชีวิต

นอกจากนี้ในส่วนของชนบทไทยซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ ความล้มเหลวเกิดขึ้นจากการพัฒนาตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ได้สร้างวิกฤตให้แก่หมู่บ้านในชนบท และประเทศในลักษณะของการล้มละลายทางเศรษฐกิจ คือ ทำให้สถาบันครอบครัวล้มสลาย ครอบครัวแตกแยก ความล้มละลายทางเศรษฐกิจของชุมชนชนบท ความล้มละลายของสถาบันครอบครัว ย่อมทำลายชีวิตชุมชนลง เพราะผู้คนเคลื่อนย้ายตะเกียกตะกายเอาตัวรอด ชีวิตในเมืองเป็นชีวิตที่ปราศจากชีวิตแบบชุมชน เป็นชีวิตที่เคียดแค้นของแต่ละครอบครัว เป็นชีวิตที่ทอดทิ้งคนแก่ เด็ก คนป่วย เป็นสาเหตุให้มีการทำลายสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศ ความล้มเหลวของการพัฒนาได้สร้างความทุกข์ยากให้แก่ชาวชนบท พร้อมได้จุดประกายให้ชาวบ้านในหมู่บ้านหลายแห่งที่เคยวิ่งตามทิศทางเศรษฐกิจแบบผลิตเพื่อขาย ให้เริ่มมามองสภาพตามความเป็นจริง รู้จักประมาณตนเอง หวนนึกถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนรุ่นพ่อ เริ่มค้นสร้างฐานการผลิตของตัวเองภายในหมู่บ้านรวมถึงการรวมตัวเพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณะในรูปแบบของประชาคมที่นำมาสู่กระบวนการขับเคลื่อนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 การมีส่วนร่วมที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 ได้ใช้เป็นแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549)

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

ประวัติศาสตร์

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านมีผู้เล่าว่าในตำบลสีมูม ได้มีบึงอยู่บึงหนึ่งมีรูปร่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม(ปัจจุบันได้ทำการขุดลอกคลองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดใหญ่อยู่ทางด้านหลังขององค์การบริหารส่วนตำบลสีมูม)มีกลุ่มชาวเวียงจันทร์ได้เดินทางอพยพถิ่นฐานจนกระทั่งได้มาพักค้างแรมใกล้บริเวณบึง พอใกล้สว่างท้องฟ้ายังมีดสลับได้พากันไปล้างหน้าชำระร่างกาย เห็นน้ำในบึงมีสีขาวขุ่นมัว จึงนำกันเรียกบริเวณแห่งนี้ว่าหมู่บ้านสีมัว ต่อมาได้เรียกเป็นหมู่บ้านสีมูม ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นหมู่บ้านใหม่เจริญศรี เพื่อกันความสับสนกับหมู่บ้านสีมูมอีก 5 หมู่บ้านที่มีชื่อเรียกเดียวกัน

การตั้งถิ่นฐาน

คนกลุ่มแรกที่มาตั้งถิ่นฐานไม่มีหลักฐานแข็งแรงชัดเจนว่าเป็นคนกลุ่มใดเพียงแต่สันนิษฐานว่าเป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากภาคอีสานเหนือและชาวเวียงจันทร์ เมื่อปี 2394 หรือประมาณ 150 ปี มาแล้วมาอยู่รวมกันและก่อตั้งหมู่บ้านขึ้น ซึ่งกลุ่มคนที่อพยพมาเพราะถิ่นที่อยู่เดิมมีความแห้งแล้งไม่มีที่ทำมาหากินจึงได้เดินทางอพยพมาจับจองหาที่ทำมาหากินกันใหม่และบางกลุ่มได้เดินทางมาค้าขายได้เห็นบริเวณแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์จึงพากันตั้งรกราก ณ หมู่บ้านแห่งนี้

การขยายตัวของประชากร

ในสมัยก่อนประชากรในหมู่บ้านมีกันอยู่แบบประปรายเนื่องจากบริเวณแห่งนี้ยังเป็นป่าโดยส่วนมาก ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงอยู่กันแบบรวมกลุ่มแต่เมื่อประชากรเริ่มมากขึ้นต่างแต่งงานมีครอบครัว มีลูกหลานจึงเกิดเป็นครอบครัวขยายมีประชากรหนาแน่น

ปัจจุบันในหมู่บ้านมี 83 ครอบครัว 79 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 419 คน เป็นชาย 218 คน หญิง 201 คน

การขยายตัวของชุมชน

ในสมัยก่อนหมู่บ้านแห่งนี้ยังเป็นหมู่บ้านเล็กๆ แต่เมื่อประชากรหนาแน่นก็เริ่มมีการปลูกสร้างบ้านเรือนขยายออกไปทางบริเวณที่เป็นป่า และความเจริญก็เริ่มเข้าสู่หมู่บ้านทำให้ถนนหนทางดีจึงทำให้บ้านเรือนมีมากขึ้นชุมชนก็เริ่มขยายใหญ่ขึ้น

ทำเลที่ตั้ง

เป็นหมู่บ้านที่อยู่ท้ายหมู่บ้านอื่น ๆ ทำเลที่ตั้งไม่ติดถนนใหญ่(ถนนทางหลวงหมายเลข 2198) เหมือนหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบล จึงทำให้ยังไม่เจริญเท่าที่ควร เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองอยู่ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 30 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับบ้านสีมูม หมู่ที่ 2 ตำบลสีมูม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับบ้านสีมูม หมู่ที่ 5 ตำบลสีมูม
ทิศใต้	ติดต่อกับบ้านสีมูม หมู่ที่ 6 ตำบลสีมูม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ

สภาพที่ดิน

พื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้านมีประมาณ 700 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำกิน 505 ไร่ ที่อยู่อาศัย 195 ไร่ สภาพที่ดินส่วนมากเป็นดินร่วนปนทรายและดินดานซึ่งเหมาะสำหรับปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นพืชที่ไม่ต้องการน้ำมากนัก ไม่เหมาะสำหรับการทำนาเนื่องจากไม่สามารถอุ้มน้ำได้

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ในสมัยก่อนในหมู่บ้านมีป่าไม้มาก มีทั้งต้นไม้ใหญ่ เล็กและทุ่งหญ้าสลับกันไปมีความอุดมสมบูรณ์ แต่เมื่อมีประชากรมาตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยก็ได้มีการตัดต้นไม้ทำบ้านเรือน เผาถ่าน จึงทำให้ป่าไม้หมดไป

พื้นที่สาธารณะ คือ พื้นที่ที่หนองสิม มีเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ สำหรับเก็บกักน้ำไว้ใช้ดื่ม

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

ในหมู่บ้านมีหนองน้ำอยู่ 1 แห่ง คือหนองสิม ในสมัยก่อนใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร อุปโภค บริโภค แต่ปัจจุบันมีน้ำเหลืออยู่ปริมาณน้อยจึงเก็บไว้ใช้อุปโภคบริโภคเพียงอย่างเดียว แหล่งน้ำที่สำคัญอีกอย่างของหมู่บ้านคือ น้ำประปาที่ได้มาจากเขื่อนชลประทานโคกแฝก ซึ่งสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2531

ระบบสาธารณูปโภค

ในหมู่บ้านมีความเจริญขึ้นมีไฟฟ้า น้ำประปา มีโทรศัพท์ มีถนนคอนกรีต ถนนลูกรัง ถนนดิน

ระบบสังคมวัฒนธรรม

เครือญาติ

ประชากรในหมู่บ้านมีทั้งครอบครัวขยายและครอบครัวเดี่ยวส่วนมากเป็นญาติพี่น้องกัน

ผู้นำและการเมืองการปกครอง

1. นายสมวาด	ปราณีตพลกรัง	กำนันตำบลสิมม
2. นายเบน	เพียรขุนทด	ผู้ช่วยกำนัน
3. นายจาก	ดงใหม่	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
4. นายพร	เกียงสี	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

เศรษฐกิจ

อาชีพส่วนใหญ่ของชาวบ้าน คือทำไร่ รองลงมาคือ รับจ้าง ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ ขั้บรดโดยสาร ทำนา เลี้ยงปลา มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือทางการเงินและอาชีพ คือ

1. กลุ่มออมทรัพย์เงินสัจจะ มีสมาชิก 86 คน เงินทุนประมาณ 900,000.-บาท
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีสมาชิก 20 คน เงินทุน 100,000.-บาท
3. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน มีสมาชิก 54 คน เงินทุน1,000,000.-บาท

วัดและประเพณี

ในหมู่บ้านไม่มีวัดแต่เมื่อจะไปทำบุญถือศีลจะไปทำบุญที่ วัดสิมมได้ หมู่ที่ 2 งานทำบุญหรืองานประเพณีในรอบ 1 ปี

เดือนมกราคม ทำบุญประเพณี ทำบุญขึ้นปีใหม่

เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	-
เดือนมีนาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญตรุษขนมเทียน ขนมใส่ไส้
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณี	วันสงกรานต์สร้างน้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	เลี้ยงตาปู่ ทำบุญกลางบ้าน
เดือนมิถุนายน	ทำบุญประเพณี	-
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	เข้าพรรษา ทอดผ้าป่าสามัคคี
เดือนสิงหาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญสารทลาว
เดือนกันยายน	ทำบุญประเพณี	ทำบุญสารทไทย
เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณี	ตักบาตรเทโวออกพรรษา ทอดกฐิน
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	-
เดือนธันวาคม	ทำบุญประเพณี	-

โรงเรียนและการศึกษา

ในหมู่บ้านมีผู้อ่านหนังสือไม่ออก 6 คน โดยส่วนมากจะจบการศึกษา ป.4 ,ป.7 ไม่มีโรงเรียนประจำหมู่บ้าน เมื่อจะไปศึกษาจะไปโรงเรียนสิมูบ หมู่ที่ 4 มีสอนอนุบาล ป.1 - ป.6 ,ม. 3 และมีสมาชิกไปศึกษานอกหมู่บ้าน 17 คน ในระดับชั้น ปวช. ปวส. ปริญญาตรี

สุขภาพอนามัย

มีสถานอนามัยตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปในหมู่บ้านได้รับบัตรรักษาฟรี 32 คน บัตรทอง 30 บาท 148 คน กรณีถ้าผู้ป่วยมีอาการหนักทางสถานอนามัยจะทำเรื่องส่งตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลมหาราช

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

เป็นเงินที่รัฐบาลได้จัดสรรเงินมาให้ชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านรวมตัวปรึกษาหารือร่วมกัน มีอุดมการณ์ความคิดร่วมกัน ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านในการเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนและการควบคุมดูแลกันเองในการใช้ประโยชน์จากกองทุนที่รัฐบาลจัดสรรมาให้

2) เงิน 1 ล้านบาท

เป็นเงินที่รัฐบาลจัดสรรมาให้หมู่บ้านสีมูม หมู่ที่ 7 เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 มีผู้กู้ 44 ราย เป็นเงิน 989,000.-บาท คงเหลือเงิน 11,000.-บาท บัญชีเลขที่ 06-4310-20-098304-5 ธนาคารออมสิน สาขามุขมนตรี โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาท / ปี ,ค่าปรับล่าช้าร้อยละ 5 บาท / เดือน

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน

มีการประชุมเลือกคณะกรรมการ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2544 ได้มาทั้งหมด 15 คน ชาย 8 คน หญิง 7 คน โดยมี นายจาก ดังใหม่ เป็นประธานกองทุน

4) ผู้สมัครขอกู้

มีผู้สมัครเป็นสมาชิกทั้งหมด 54 คน มีผู้กู้ 44 ราย (มี 12 คน กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน 2 ครั้ง) โดยผู้กู้เงินจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยคนละ 10 หุ้น ๆ ละ 10 เป็นเงิน 100 บาท โดยผู้กู้เงินจะต้องเขียนโครงการยื่นต่อคณะกรรมการโดยผู้ไม่เกิน 20,000.-บาทมีผู้ค้ำประกัน 2 คน(ถ้าสมรสแล้วคู่สมรสต้องมาค้ำประกันด้วย) ถ้าผู้เกิน 20,000.-บาทไม่เกิน 50,000.-บาทจะต้องทำประชาวิจารณ์และมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

5) ทุนสะสม

มีเงินทุนสะสม 3,800.-บาทจากการถือหุ้นของสมาชิก 38 คนๆละ 10 หุ้น โดยนำฝากเข้าบัญชีธนาคารเงินสะสมของกองทุน 06-4310-20-098306-3 ธนาคารออมสิน สาขามุขมนตรี

6) บัณฑิตกองทุน

บัณฑิตกองทุนคือ นางสาวจิตพร พานแก้ว รหัสประจำตัว A 4570738 เริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2544 ในโครงการการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งจะเข้าไปช่วยส่งเสริมการพัฒนาและการติดตามประเมินผล วิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A พบว่า

1) การคัดเลือกผู้กู้

ผู้กู้จะต้องเขียนโครงการยื่นต่อคณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการกองทุนตรวจสอบโครงการถ้ามีความเป็นไปได้ ดำเนินงานได้จริงและคุ้มค่าต่อการลงทุนก็จะอนุมัติให้ผู้กู้

2) การรับชำระหนี้

การรับชำระหนี้กำหนดให้ปีละ 1 ครั้งโดยชำระพร้อมดอกเบี้ย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาท/ปี

3) การทำบัญชี

ได้มีการฝึกอบรม 2 ครั้ง ทำให้คณะกรรมการมีความเข้าใจพอสมควรแต่ยังไม่มากนักโดยเฉพาะการทำงบดุล งบกำไรขาดทุนและการลงบัญชีต่างๆ มีหลายขั้นตอนทำให้บางครั้งเกิดความสับสน

4) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ

ชาวบ้านสิมม หมู่ที่ 7 ส่วนมากกู้เงินไปพัฒนาอาชีพเดิมที่มีประสบการณ์และความชำนาญอยู่แล้ว

5) การจัดสรรเงิน

เมื่อมีผลกำไรจากกองทุนหมู่บ้านจะนำมาจัดสรร เช่น นำมาสมทบเงินกองทุน ค่าตอบแทนให้คณะกรรมการกองทุน พัฒนาหมู่บ้าน ทนสวัสดิการ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทนการศึกษา ฯลฯ

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A พบว่า

1) จำนวนผู้กู้

มีจำนวนผู้กู้ 44 ราย (มี 32 คน กู้ 2 ครั้ง 12 คน รวมเป็น 44 ราย)

2) ยอดเงินให้กู้

จำนวนเงิน 1 ล้านบาท มีผู้กู้ไป 989,000.-บาท คงเหลือเงิน 11,000.-บาท

3) จำนวนทุนสะสม

มีหุ้น 380 หุ้น ๆ ละ 10 บาท เป็นจำนวนเงิน 3,800.-บาท

4) ทักษะคนที่มียอดกองทุน

เป็นเงินทุนที่นำมาช่วยเหลือชาวบ้านให้มีเงินไปประกอบอาชีพ ช่วยเหลือครอบครัว ลดภาระหนี้สินทำให้บุตรหลานมีการศึกษาที่ดี ทำให้ชาวบ้านรู้จักการจัดกลุ่ม ตั้งตัวแทนของกลุ่ม รู้จักบริหารเงินของหมู่บ้าน โดยใช้หลักประชาธิปไตย ระดมความคิดของคนในหมู่บ้าน รู้จักการเสียสละ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรักสามัคคี

5) ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุน

บ้านใหม่เจริญศรี (สิมม) หมู่ที่ 7 เป็นหมู่บ้านที่มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันดี มีความสามัคคี เนื่องจากความเป็นชนบททำให้อยู่กันแบบพี่น้องเมื่อมีปัญหาก็สามารถช่วยกันได้ประชากรในหมู่บ้านอยู่กันแบบสงบถึงแม้จะมีความขัดแย้งกันบ้างแต่เมื่อขอความร่วมมือก็จะช่วยเหลือกันดี มีความซื่อสัตย์ จริงใจ

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

2.2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) เงินที่กู้มาได้

เงินที่ให้กู้มียอดรวมทั้งหมด 989,000.-บาท แยกเป็นอาชีพได้ดังนี้

ปลูกพืช	- ทำนา	จำนวน 1 ราย	เป็นเงิน 20,000.-บาท
	- ทำไร่มันสำปะหลัง	จำนวน 34 ราย	เป็นเงิน 704,000.-บาท

เลี้ยงสัตว์ - สุกร	จำนวน 4 ราย	เป็นเงิน 120,000.-บาท
ค้าขาย	จำนวน 5 ราย	เป็นเงิน 145,000.-บาท

2) เงินทุนสะสม

เงินทุนสะสมของสมาชิกมียอดเงินจำนวน 3,800.-บาท

3) สถานที่และวัตถุดิบ

สถานที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพส่วนมากจะเป็นที่ทำมาหากินของตนเองและเช่า(กรณีต้องการทำไร่,ทำนามาก) ถ้าเลี้ยงสัตว์ก็เป็นบริเวณหลังบ้าน ใต้ถุนบ้าน ,ค้าขายจะเป็นบริเวณหน้าบ้านหรือเช่าที่ขายของที่ตลาด

วัตถุดิบที่ใช้ ทำไร่มันสำปะหลัง จะมีพันธุ์ของตนเองถ้าทำมากจะซื้อ ,ทำนามะลิคพันธ์ข้าวที่ซื้อจากสหกรณ์ , เลี้ยงสัตว์ บางครอบครัวจะเพาะพันธุ์เองหรือซื้อลูกสุกรมาเลี้ยง , ค้าขาย จะซื้อของที่ตัวเมืองนครราชสีมา

4) เทคนิควิธีทำงาน

เป็นอาชีพที่ทำกันมานานแล้วโดยมีความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ในการทำและรู้ถึงปัญหา ทางแก้ไข ปรับปรุง

5) กำลังทำงาน

แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานของคนในครอบครัว และการจ้างแรงงานของคนในหมู่บ้าน

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำการกฎวิธี

ผู้นำเงินกู้ที่ได้มาลงทุนประกอบอาชีพตามที่เขียนโครงการขอกู้และทำตามขั้นตอนของการลงทุนเพื่อให้ได้ประโยชน์ที่คุ้มค่า มีผลผลิตที่ดี มีราคา

2) การหาตลาดที่ดี

การทำไร่มันสำปะหลังเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตจะนำไปขายที่โรงรับซื้อมันสำปะหลังโดยจะนำไปขายที่โรงมันที่ให้ราคาดี ไร่ใจกันได้

3) การหาวัตถุดิบที่ดี

พันธุ์มันสำปะหลัง ถ้าต้องซื้อจะซื้อผลผลิตที่ให้หัวใหญ่เนื้อแน่น น้ำหนักดี , ผลไม้ ผัก หรือของเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ จะเลือกร้านที่ขายของสด ราคาขอมเยว่ มีคุณภาพที่ดี

4) การทำบัญชี

ชาวบ้านส่วนหลักใหญ่จะทำบัญชีแบบง่าย ๆ พอให้เข้าใจ คือ บัญชีรับจ่าย ที่ไม่ต้องยุ่งยากซับซ้อน

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1) รายได้เป็นเงิน

เมื่อนำเงินไปลงทุนเมื่อได้ขายผลผลิต ได้ราคาที่ดี ก็จะทำให้มีกำไรเป็นเงินที่จะเก็บไว้ใช้จ่ายต่อไป

2) ผลเป็นสิ่งของ

เมื่อได้ขายผลผลิตได้เงินมาบางครั้งรอบคราก็จะนำเงินไปจับจ่ายใช้สอยในสิ่งที่จำเป็นหรือซื้อของใช้ต่าง ๆ ที่ยังไม่มี

3) ผลเป็นความพอใจ

ถ้าผลผลิตดี ขายได้ราคา ก็จะทำให้มีกำลังใจในการทำอาชีพ ไม่ละทิ้งอาชีพไปหางานทำต่างจังหวัดหรือกรุงเทพฯ

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู สรุปได้ดังนี้

อาชีพทำนา จำนวน 1 คน ปังจัญนำเข้าที่ดี ได้แก่ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี มีคุณภาพ มีที่ดิน มีเงินทุน มีแรงงานในการทำ มีน้ำอุดมสมบูรณ์ในการทำนา

กระบวนการที่ดี ได้แก่ นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่คัดเลือกไว้แล้วไปหว่านที่ทุ่งนาเพื่อทำเป็นกล้า ประมาณ 1 เดือน ก็นำไปแยกปักดำ ใส่ปุ๋ย ในนาข้าวเพื่อให้ข้าวถึงออกงามให้ผลผลิตที่ดี

ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ข้าวออกรวงให้ผลผลิตที่ดี มีน้ำหนัก ได้ราคาที่ดี มีคุณภาพ

อาชีพค้าขาย จำนวน 4 คน ปังจัญนำเข้าที่ดี ได้แก่ มีเงินทุน มีแรงงานของตนเอง วัตถุดิบหาซื้อที่ตลาดเพื่อนำมาขายที่หมู่บ้านหรือขายตามที่ต่าง ๆ

กระบวนการที่ดี ได้แก่ ผู้ที่ขายในหมู่บ้านจะขายในบริเวณหน้าบ้านของตนเอง ที่ผู้ซื้อผ่านไปมาสามารถเห็นได้

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ถ้าเศรษฐกิจดี ชาวบ้านมีรายได้ก็จะมีเงินจับจ่ายใช้สอยในการซื้อของทำให้ขายดี ผู้ขายของจะมีกำลังใจในการทำมาหากิน มีเงินลงทุนเพิ่ม

อาชีพเลี้ยงสุกร จำนวน 3 คน ปังจัญนำเข้าที่ดี ได้แก่ มีเงินทุน พันธุ์สุกรที่ดี มีสถานที่เลี้ยงบริเวณบ้านหรือที่ว่างเปล่า มีแรงงานตนเอง

กระบวนการที่ดี ได้แก่ เมื่อได้พันธุ์สุกรมาแล้วจะใช้เวลาประมาณ 4 - 5 เดือนจึงจะขายได้ โดยในเดือนแรกจะให้อาหารสำหรับหมูอ่อน เดือนต่อไปจนถึงขายจะให้อาหารหมูใหญ่โดยผสม รำ ปลายข้าว ผักบั่ว ให้กิน เมื่อครบกำหนดที่ขายได้ก็จะติดต่อพ่อค้ามารับซื้อหรือขายให้ผู้ที่ต้องการ

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ถ้าขายได้ราคาก็จะได้กำไรที่ดี ทำให้มีเงินเหลือเก็บและซื้ออุปกรณ์สุกรมาเลี้ยงเพิ่มอีก

อาชีพปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 24 คน ปึงจันนำเข้าที่ดี ได้แก่ มีเงินทุน พันธุ์มันสำปะหลังที่ดี สถานที่ปลูกของตนเองหรือเช่า แรงงานตนเองและการจ้างแรงงานในหมู่บ้าน

กระบวนการที่ดี ได้แก่ ในขั้นแรกจะมีการไถ แล้วจึงปลูก ถากร่น ใส่ปุ๋ย เมื่อครบกำหนดเก็บผลผลิตก็จะนำไปขายที่โรงมัน

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ถ้าผลผลิตดีก็จะได้ราคาที่ดี และอยู่ในความต้องการของตลาด ก็จะทำให้ได้กำไรดี มีเงินทุนเหลือและเก็บไว้ใช้สอย

ตอนที่ 4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน

4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า เป็นนโยบายของรัฐบาลที่จัดสรรเงิน 1 ล้านบาทสู่หมู่บ้านทำให้ชาวบ้านตื่นตัวและสนองตอบรับกับนโยบายของรัฐบาลทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือปรึกษาหารือกันเพื่อที่จะทำให้เกิดกองทุน

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า มีคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกมาทั้งหมด 15 คน ซึ่งเป็นบุคคลที่เสียสละ และมีความตั้งใจในการทำงาน มีการพิจารณาในการขอกู้ที่ดีเพราะเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกัน รู้ถึงการดำเนินชีวิตและอาชีพและนิสัยใจคอ

4.1.3 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า ชาวบ้านให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการประชุม หรือการปรึกษาหารือกัน มีการช่วยเหลือกัน มีการนำปัญหาที่เกิดจากการประกอบอาชีพมาคุยปรึกษาหาทางแก้ไข ปรับปรุง มีการแนะนำ หาทางออกให้กัน

4.1.4 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า เมื่อมีโครงการว่ารัฐบาลจะจัดสรรเงินมาให้ชาวบ้านก็รวมตัวประชุมทำประชาคมว่าควรจะทำอย่างไรเกี่ยวกับเงิน 1 ล้านบาท ใครควรจะเป็นตัวแทนของชาวบ้านได้ การจัดการเงินที่กู้มาได้มาทำอาชีพเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพที่ดี มีประโยชน์คุ้มค่า การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกัน

4.1.5 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า เงิน 1 ล้านบาทสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของคนในหมู่บ้านให้มีรายได้ มีงานทำ ส่งเสริมการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดมีงานทำไม่ว่างานมีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) หมู่ที่ 7 ตำบล สีมุม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1.1 เพื่อทราบว่าการดำเนินงาน การจัดการและบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน สีมุม หมู่ที่ 7 ตำบล สีมุม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
- 1.2 เพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนว่ามีการดำเนินงาน ปัญหาและการแก้ไขปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ อย่างไร
- 1.3 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนา การเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารจัดการเงินกองทุน
- 1.4 เพื่อประเมินความพร้อมของหมู่บ้าน
- 1.5 เพื่อทราบถึงขีดความสามารถและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน
- 1.6 เพื่อให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาชาวบ้านในการเสริมสร้างอาชีพในด้านต่าง ๆ เพื่อต้องการทราบว่าเงินกองทุน 1 ล้านบาทเกิดอุปประโยชน์ต่อประชาชนในหมู่บ้านเพียงใด

2. วิธีดำเนินการ

- 2.1 ศึกษาให้เข้าใจถึงเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2.2 ศึกษาข้อมูล สภาพการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านในชุมชน
- 2.3 ใช้ชีพชีโมเดล (CIPP) วิเคราะห์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้าน
- 2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ
- 2.5 นำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดทำสารนิพนธ์

3. ผลการดำเนินการ

จากผลการประเมินโครงการพบว่าชาวบ้านใหม่เจริญศรี (สีมุม) หมู่ที่ 7 ตำบลสีมาม อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา ให้การตอบรับที่ดีต่อโครงการเงินกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านมีการตื่นตัวที่จะขอกู้เงินเพื่อนำเงินไปใช้จ่าย สร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับตนเองและครอบครัว ในการดำเนินการประชาชนต่างให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ในการดำเนินการเริ่มแรกของหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนเพื่อเปิดเวทีชาวบ้านเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเตรียมความพร้อมและคัดเลือกคณะกรรมการ โดยดูจากความสามารถ ประสบการณ์ในการบริหารงาน เพื่อให้คณะกรรมการได้ดำเนินการจัดทำรายได้ ค่าใช้จ่าย และพิจารณาปล่อยกู้ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน โดยพิจารณาจากโครงการและวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงินกู้ การดำเนินการจะมีอุปสรรคตรงที่คณะกรรมการยังขาดประสบการณ์ ความรู้และความสามารถในการบริหารงานที่ดี และยังมีความรู้ความเข้าใจไม่มากนักซึ่งทำให้ผู้กู้บางคนนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ การทำบัญชีต่าง ๆ ยังมีความสับสนอยู่

อภิปรายผล

1. เงินกองทุนที่หมู่บ้านได้รับมาช่วยสร้างความร่วมมือที่ดีของประชาชนในหมู่บ้าน ประชาชนได้ช่วยกันจัดการและบริหารเงินกองทุนที่ได้รับมาเพื่อเป็นการสร้างประโยชน์ให้กับทุกคนในหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านทุกคนได้นำเงินไปใช้ในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ตนเอง
2. เมื่อได้รับการจัดสรรเงินกองทุนแล้วประชาชนในหมู่บ้านจะสามารถที่จะกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านได้ไม่เกิน 20,000 บาทหรือเกิน20,000 บาท แต่ไม่เกิน 50,000 บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ไม่มากนักหรือไม่เพียงพอที่จะนำไปสร้างอาชีพใหม่บ้างอย่างได้ประชาชนในหมู่บ้านจึงใช้เงินกู้ที่ได้รับไปใช้เพื่อพัฒนาอาชีพเดิมที่ทำอยู่แต่ก็มีบางส่วนนำเงินกู้จากกองทุนไปใช้ในทางที่ผิดวัตถุประสงค์
3. ประชาชนได้ให้ความร่วมมือในการช่วยกันจัดการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านโดยการเข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ประชาชนทุกคนในหมู่บ้านได้รับเงินกู้ครบถ้วนกันทุก ๆ ครัวเรือนเพื่อที่จะได้นำไปสร้างอาชีพและรายได้ให้กับครอบครัวของตน
4. เมื่อได้รับเงินกองทุนแล้วเศรษฐกิจภายในหมู่บ้านมีการพัฒนามากขึ้น ชาวบ้านลงทุนทำสิ่งต่าง ๆ และมีการพัฒนาอาชีพเดิม มีการลงทุนสร้างอาชีพใหม่ขึ้นและยังเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ด้อยโอกาสอีกด้วย
5. การดำรงชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านมีความพร้อมมากขึ้น ผู้นำชุมชนมีความยุติธรรม ชาวบ้านมีการร่วมมือและสามัคคีช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีเพื่อที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนให้ดีขึ้น

4. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

4.1 ปัจจัยด้านบวก

- มีเงินทุนหมุนเวียนเกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน
- เป็นการสร้างรากฐานเศรษฐกิจที่แข็งแรงในหมู่บ้าน
- เป็นแหล่งเงินกู้ที่มีดอกเบี้ยต่ำ
- ประชาชนมีความร่วมมือและมีความสามัคคีมากขึ้น
- ช่วยสร้างโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาสภายในหมู่บ้าน
- เป็นการปรับปรุงอาชีพเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้นและสร้างอาชีพใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น

4.2 ปัจจัยด้านลบ

- เพิ่มภาระหนี้สินให้แก่ชุมชน
- จำนวนที่ปล่อยให้ประชาชนกู้มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับการนำไปสร้างอาชีพบางอย่าง
- ขั้นตอนในการกู้ยืมไม่ค่อยรัดกุมทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา
- ระยะเวลาในการกู้สั้นจนเกินไป
- ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจมากนักทำให้นำเงินที่กู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

5. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนเป้าหมาย

ประชาชนในหมู่บ้านมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีทุกคนต้องการที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนให้เจริญมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ชาวบ้านมีความสามัคคี ยกย่องผู้ทำดีมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถและมีความยุติธรรม ชาวบ้านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีรักใคร่กันเปรียบเสมือนเป็นพี่น้อง

6. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

6.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) สมาชิกสามารถนำเงินกู้ไปสร้างรายได้และสามารถนำเงินมาส่งเป็นดอกเบี้ยให้กับกองทุนหมู่บ้านทำให้กองทุนหมู่บ้านมีเงินหมุนเวียนและสามารถนำเงินไปอนุมัติปล่อยกู้ให้กับรายอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้กู้

6.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ประชาชนสามารถนำเงินที่กู้ไปสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว สามารถปลดหนี้สินที่มีบางส่วนของตนเองลงไปได้

6.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) ประชาชนบางกลุ่มแตกความสามัคคีเนื่องจากไม่พอใจที่คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ให้น้อยหรือให้ใครก่อนและหลัง แต่ก็มีการชี้แจงให้ประชาชนทุก

คนในหมู่บ้านได้ทราบว่าเป็นเพราะเงินกู้ที่ได้รับมาต้องแจกจ่ายให้กู้ได้ทั่ว ๆ และการให้ใครกู้ได้ก่อนหรือหลังก็เป็นไปตามเหตุอันสมควร

ข้อเสนอแนะ

1. เงินที่นำมาปล่อยให้ประชาชนได้กู้ควรจะมีระยะเวลาที่ยาวกว่านี้เพื่อเป็นการให้เวลาในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้มั่นคงเพราะอาชีพแต่ละอย่างต้องใช้ระยะเวลาจึงจะรู้ว่าการประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองหรือไม่
2. จัดทำระเบียบการกู้ยืมเงินให้รัดกุมเพื่อป้องกันการนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
3. ควรมีหน่วยงานของรัฐเข้ามาคอยดูแลให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความรู้ในการบริหารเงินกู้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
4. ควรมีการอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนว่าเงินที่นำมาให้กู้เพื่อต้องการให้ประชาชนนำไปสร้างอาชีพและรายได้
5. คณะกรรมการควรมีการแบ่งแยกหน้าที่การรับผิดชอบออกเป็นสัดส่วนโดยเจ้าหน้าที่ออกเพื่อให้ประชาชนทราบว่าคณะกรรมการแต่ละคนมีหน้าที่ทำอะไรบ้าง
6. ควรมีเจ้าหน้าที่ของรัฐมาอบรมแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้กับประชาชนในหมู่บ้านเพื่อสร้างตัวเลือกในการประกอบอาชีพให้กับประชาชนมากขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา (2545) ชุติวารสารนิพนธ์. ชุติการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

----- 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----- 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสันติยั่งยืน. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสันติยั่งยืน. ขอนแก่น.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมิน โครงการ. นครราชสีมา.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี